5

Дитиною я мала таємну хворобу. Варто було мені надовго залишитися вдома самій, як я починала нишпорити. Нервово. Постійно. Всюди. Я мала нюх на приховані скарби. Або ж просто була гризуном чи песиком-тер'єром у минулому житті.

Щосереди, коли мама вирушала в робоче турне — прибирати в ювелірній крамниці (у нас було чимало крадених прикрас) і тютюновому кіоску (ми ніколи не платили ні за марки, ні за телефонні картки), — я сиділа перед телевізором. Або читала, якщо раптом «Будиночок у преріях»[1] наганяв нудьгу. А потім, зачитавши до дірок пошарпані дитячі книжечки, із запалом в очах бралася перевертати будинок догори дриґом. У комоді, посеред маминої білизни й нічних сорочок,

---

[1] *Little House on the Prairie* — американський вестерн-серіал, що виходив у 1974–1983 роках.

я завжди затримувалася перечитати сімейну книгу й погортати старі консульські папери, перекладені й завірені печатками.

Ці іспанські реліквії нагадували про моє походження, а ще про втечу батьків і їхнє минуле життя, сховане за невимовно старими, брижуватими й напівпрозорими папірцями. Потім я залазила в шафи, протискалася за одягом на вішаках і нишпорила. Одного дня наполегливість принесла свої плоди.

Я виявила п'ять півторалітрових скляних пляшок з-під апельсинового соку. У них не було нічого особливого, але в прозорому склі, за зображенням розрізаного навпіл цитруса, я побачила мамин скарб. Закорковані пляшки по вінця повнилися десятифранковими монетами. Я взяла їх до рук — та оскаженіла. Брала їх одну за одною та висипала гроші на ліжко, доки купа золота не стала такою ж, як у дядька Скруджа чи Гарпагона[1]. Занурила в неї долоні. Так приємно було відчувати, як пальці розчиняються в морі багатства! Я ніколи не бачила стільки грошви. Із

---

[1] Головний герой п'єси Ж.-Б. Мольєра «Скупий, або Школа брехні».

годину перемішувала й пестила монети, а тоді лишила десяток срібняків — тобто сто франків — собі. Потім сховала мамин скарб у глибини шафи, наче нічого не сталося, і знову ввімкнула телевізор. Щоб заспокоїти нерви, випила повну склянку сиропу від кашлю «Неокодіон», який стояв на комоді. Мені подобалися його карамельний смак і зефірна текстура. А відтак, перетворившись на м'який мольтон, я розтанула на ліжку й усміхнено заснула під серію «Хто тут бос?»[1].

Спляча красуня у власному королівстві, я зростала в оточенні своїх фотографій: шкільних портретів у рамках, світлини з китайського ресторану, знімків маленької мене. І всюди вираз щастя. Щирий. У шафу для посуду, на полиці, у батьків гаманець — мій портрет проникав усюди. Кольорове тло, тонкий светр із поліестеру, чуприна й маленькі, наче порцелянові, зубки виблискували на глянцевому папері. Наше заховане в глибинах театру помешкання було вівтарем, зведеним на честь мене — чорнявої дівчинки з косо підстриженим чубчиком, товстою косою

---

[1] *Who's the Boss?* — американський ситком, що виходив у 1984–1992 роках.

до попереку й зеленими очима, примруженими від широкої усмішки. Я була наївною дурнюнею, яка виразом обличчя нагадувала отих зниклих безвісти дітей.

Мої дні народження рясно зафіксовані на фотопапері «Кодак Роял», але на тих зображеннях ніколи не зринала жодна інша дитина чи шкільний друг. Мене оточували старигані, курці, вусані, жінки з хімічною завивкою і підведеними синьою тушшю очима. З року в рік з'являвся беззубий чоловік невизначеного віку в баскському береті, Чема, — він усміхався самими яснами попелястого кольору та, здавалося, зійшов із картини Ґої. Ні тітки, ні дядька, ні двоюрідних сестер і братів, ні дідусів і бабусь. Ніякої родини. Ми були просто групою іспанських іммігрантів, що познайомилися в Парижі. Для них я ставала приводом парадно вдягнутися, дістати дешеве шампанське й сиґарили. Іноді в кадрі траплялися й інші діти, загублені, як і я, у морі дорослих, але моїх однокласників там не було — тільки донька батькових друзів чи син продавця тютюну з крамниці на розі.

* * *

На восьмий день народження я вирішила, що стомилася й хочу таке саме свято, як і в решти однолiток. Наприкінці жовтня, за тиждень до доленосної дати, я власноруч зробила запрошення на кольоровому картоні, який поцупила в кабінетах дирекції. Як «Голлмарк», тільки ручної роботи. Я писала великими літерами. Із сердечками, зірочками, сонечками й веселкою.

ЗАПРОШЕННЯ НА ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ МАРІЇ
СЕРЕДА 2 ЛИСТОПАДА
АДРЕСА: ВУЛИЦЯ МІШОДЬЄР, БУДИНОК 4-А, 75002, ПАРИЖ

До того часу однокласники запрошували мене на день народження один-єдиний раз: Мідорі святкувала восьмиріччя. Гульки влаштували в «Макдональдзі» в районі Ле-Аль. Вигнута жовта літера «М» на червоному тлі мала на нас, дітей, такий само вплив, що й Ісус на хресті — на свідків Єгови. Я відкрила для себе чизбургер у затишному американському ресторанчику, що миттю перетворило Мідорі на мою найкращу подругу. Ця дівчинка з'явилася посеред навчального року, мов іншопланетянка. Напів'японка й напівбразилійка,

вона розмовляла тільки португальською. Нарешті я знайшла союзницю серед дітей Сен-Року: Мідорі теж носила спортивний костюм поміж убраних у джинси й рюшеві сукні дівчат. Кожен гість пішов зі свята з пластиковою фігуркою щасливих друзів Рональда. Я отримала Гамбурглара — викрадача бургерів, злочинця, чужинця. У смугастому чорно-білому костюмі й супергеройській масці, яка приховувала очі, він точно був по той самий бік барикад, що і я.

Що ж до мого дня народження, то я мріяла, що діти співатимуть і танцюватимуть навколо мене: хотіла відсвяткувати з великою помпою. Я народилася 2 листопада, того самого дня, що й Марія-Антуанетта. Я виявила цю двоїстість в одній із небагатьох книжок нашої бібліотеки — своєрідному історичному альманаху, що був чимось середнім між біографією Че Ґевари та «Юністю Сіда». А перед книжками батько викладав свої зуби. Його ікла настільки зіпсувалися, що він вирвав їх власноруч. Тоді тато носив тільки два протези, а десяток зубів виклав рядком, наче трофеї, на чорній залізній полиці. Я мусила відсунути зіпсовані корені, щоб дістатися до книжки,

яка мала допомогти мені надати сенсу власній даті народження.

Виявивши цей збіг, я подумки зробилася сестрою-близнючкою Марії-Антуанетти. Ми розділили моторошну дату — свято мертвих і полеглих. Ще й дурнувате подвійне ім'я: батьки назвали мене Марією-Вікторією. Страчена на гільйотині австрійка та я, скривавлені королеви, ми гідно йшли в парі.

Коли наступного я дня роздавала запрошення, на перерві спалахнула сварка між Сандрін і Ванессою. Сандрін стверджувала, що вона бідніша за мене. Ми з Ванессою не промовили ані слова. Батьки Сандрін володіли рестораном! І «Порше»! «Так, але наша квартира дуже маленька», — заперечувала Сандрін. Ванесса виступила на мій захист: запевняла, що найзнедоленіша таки я. Я й сама заявила про це на повен голос:

— Я значно бідніша за тебе! Ти дурепа чи як?

Ванесса якось приходила до мене гратися, вона знала, де я живу, тому доповнила розповідь у найменших подробицях. «Немає „Каналь плюс“[1]! Немає посудомийки, мікрохвильовки, відика

---

[1] Canal+ — перший у Франції приватний канал з абонентською платою, що транслював здебільшого спорт і кіно.

й душу! Ти хоч усвідомлюєш? А ще вона ніколи не їздить на шкільні екскурсії!» Наполегливий захист Ванесси занурив мене в мовчазні страждання, бо насправді мені не подобалося бути бідною іспанкою, я мріяла бути багатою Сандрін. А якщо я ніколи не їздила на шкільні екскурсії, то не стільки через брак грошей, скільки через страх батьків перед лавинами й педофілами. Під час кожної такої мандрівки я залишалася в чужому класі.

Після кількох хвилин суперечки Сандрін переконалася, що мені набагато гірше, ніж їй, тож обидві дівчинки взяли по кольоровій картонці й погодилися прийти на моє свято.

Визначеного дня — у середу, 2 листопада, — я вже й забула про всю витівку. Мама повела мене у відділ іграшок «Ґалері-Лафаєтт», де я змогла вибрати, що собі хотіла. З магазину я вийшла з лялькою «Барбі» та плюшевою іграшкою «Попплз» — такою самою, як у Чиччоліни[1].

---

[1] Чиччоліна — італійська порноакторка й політикиня угорського походження. 1988 року вона приїхала в Канни з рожевою м'якою іграшкою фірми *Popples*. Згодом це плюшеве звірятко стало невіддільною частиною її образу.

Додому ми бігли з подарунками в руках під холодною зливою, засліплені фарами машин на вулиці Четвертого Вересня. Перетнувши межу Мішодьєр, як і завжди, виявили тата в барі. Тримаючи пляшку кот-дю-рону, він покликав нас, щоб повідомити: вдень приходила маленька Орор зі своєю нянею. Орор стверджувала, ніби я запросила її на день народження. Але дівчинка з нянею натрапили на порожній будинок — без вечірки, без торта й без мене — і пішли собі. Я вже й забула свою фантазію про свято, виплекану сповненим нудьги й заздрощів пообіддям. Свого шматка торта я заледве торкнулася. Горло стискалося від сорому, бо подруга побачила мого батька й пішла додому, спіймавши облизня і розгнівавшись на мене. Вона розсердиться на мене, я не сумнівалася. І всю ніч уявляла сварку, що чекала на мене наступного дня. Проте однокласниця все ж лишила для мене подарунок — білий кардиган із нашивкою «Аньєс Б». Орор, донька відомої модельєрки, на стилі зналася. І була єдиною дитиною, яка повірила в мою вигадку і прийшла на запрошення.